ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

1.ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) 2020 թվականի տարեկան գործունեության ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) հիմք են հանդիսացել «Տեսչական մարմինների մասին» օրենքը, «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» օրենքը, «Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» օրենքը, «Անասնաբուժության մասին» օրենքը, «Բուսասանիտարիայի մասին» օրենքը, «Կերի մասին» օրենքը, «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» օրենքը, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2019 թվականի դեկտեմբերի 19-ի N1490-Ն որոշումը և այլ իրավական ակտեր:

Տեսչական մարմինն իրականացնում է սննդամթերքի անվտանգության և համապատասխանության գնահատման, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառների պետական կարգավորումը և վերահսկողություն է իրականացնում սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխանության նկատմամբ:

Ծրագիրը ներառում է իրականացման նպատակները, Ծրագրի մշակման նպատակով տեղեկատվության հավաքագրման աղբյուրները, Տեսչական մարմնի կողմից վերահսկվող ոլորտներում իրավիճակի վերլուծությունը և առկա հիմնախնդիրների բացահայտումը, նախատեսված միջոցառումները և ակնկալվող արդյունքը, դրանց իրականացման ժամանակացույցը, այդ թվում՝ իրազեկման և կանխարգելման միջոցառումները:

2.ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱԿԱՏՆԵՐԸ

Ծրագրի նպատակն է ապահովել սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում պետական վերահսկողության արդյունավետ իրականացումը, ռիսկերի վերլուծության հիման վրա վերահսկողական գործառույթների իրականացումը, առկա հիմնախնդիրների բացահայտումը, ինչպես նաև սննդամթերքի անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը: Ծրագրում ներկա իրավիճակը և նպատակները ներկայացված են ըստ վերահսկողության հիմնական ոլորտների.

1. Սննդամթերքի անվտանգություն
2. Անասնաբուժություն
3. Բուսասանիտարիա
4. Սահմանային պետական վերահսկողություն:

ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

Ելնելով իրականացվող ստուգումներից, դիտարկումներից, ուսումնասիրություններից, ինչպես նաև հիմնվելով սպառողների դիմում-բողոքների վերլուծության վրա՝ ակնհայտ է Հայաստանի Հանրապետության սպառողական շուկայում մեծ ծավալների անհայտ ծագման, անվտանգությունը հիմնավորող փաստաթղթերով չուղեկցվող, կասկածելի որակ ունեցող և նույնականացում պահանջող սննդամթերքի առկայության փաստերը:

2019 թվականին իրականացված պետական վերահսկողության արդյունքների նախնական ամփոփումը հիմք է տալիս պնդել, որ ոլորտում դեռևս առկա են խնդիրներ, որոնց լուծման ուղղությամբ պետք է ձեռնարկվեն անհրաժեշտ միջոցառումներ: Որպես ոլորտում առկա ռիսկեր կարող ենք առանձնացնել կեղծված սննդամթերքի արտադրության և իրացման դեպքերը, մակնշման խախտումներով սննդամթերքի իրացման դեպքերը, ոչ պատշաճ սանիտարահիգիենիկ պայմաններում արտադրության և հանրային սննդի կազմակերպումը և համապատասխանության գնահատման դաշտում առկա խնդիրները:

Սննդամթերքի անվտանգության բնագավառում Ծրագրի իրականացման նպատակն է Տեսչական մարմնի կողմից իրականացվող վերահսկողության ուժեղացման շրջանակներում նախորդ տարիների հետ համեմատ կատարել շուկայահանված սննդամթերքի ավելի լայն տեսակների լաբորատոր փորձաքննություններ և հաճախակի դարձնել վերջիններիս պարբերականությունը, այդ թվում՝ լաբորատոր փորձաքննություններ իրականացնող հավատարմագրված լաբորատորիաների կողմից գենետիկորեն ձևափոխված սննդամթերքի փորձաքննության, անասնաբուժական դեղամիջոցների մնացորդային քանակների որոշման վերահսկողություն:

ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԿԱ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄԸ

Ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 2.1 հոդվածի դրույթներով, Տեսչական մարմնի սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների ստուգումները տարեկան պլանային ծրագրով իրականացվում էին միայն սննդամթերքի անվտանգության ոլորտում, քանի որ համաձայն Օրենքի 2.1 հոդվածի՝ տվյալ ոլորտում ստուգումները պլանավորելու նպատակով անհրաժեշտ է ունենալ տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության ռիսկայնության աստիճանը որոշող չափանիշներ և մեթոդաբանություն, որն էլ հաստատվել է միայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի նոյեմբերի 28-ի N 1687-Ն որոշմամբ: Ելնելով վերոգրյալից Տեսչական մարմնի կողմից 2020 թվականի համար կազմվել է սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի համար տարեկան ստուգումների պլան, որը հաստատվել է Տեսչական մարմնի

կառավարման խորհրդի և տեսչական մարմնի ղեկավարի կողմից (Տեսչական մարմնի ղեկավարի 2019 թվականի նոյեմբերի 25-ի թիվ 704-Ա հրաման):

Անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների վերահսկողությունը իրականցվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով արտապլանային ստուգումներով և վերահսկողության այլ գործիքներով՝ դիտարկումով, անասանաբուժական և բուսասանիտարիայի մշտադիտարկումներով, ուսումնասիրություններով:

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Վերջին տարիներին Հայաստանի Հանրապետության ազգաբնակչության շրջանում և գյուղատնտեսական կենդանիների մոտ նկատվող հիվանդությունների ակտիվացման միտումները հրատապ են դարձնում հիվանդությունների դեմ համալիր միջոցառումների վերահսկողությունը: Հիվանդությունների կանխարգելման և դրանց դեմ արդյունավետ պայքար կազմակերպելու նպատակով՝ առանձնակի կարևորվում է հակաանասնահամաճարակաբանական և անասնաբուժական ուժեղացված հսկողության, արագ արձագանքման և ախտորոշիչ միջոցառումների իրականացման գործընթացների նկատմամբ վերահսկողությունը, ինչպես նաև «Մեկ առողջություն» գաղափարի համատեքստում շահագրգիռ կառույցների հետ համատեղ մարդկանց և կենդանիների համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդության դեմ պայքարի համալիր միջոցառումների իրականացումը:

Ելնելով աշխարհում անասնահամաճարակային ներկա իրավիճակից և տարածաշրջանային երկրներում հիվանդությունների բռնկումների արձանագրումից, առաջարկվում է 2020 թվականին իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության համար սպառնալիք հանդիսացող հիվանդությունների անասնահամաճարակաբանության, կանխարգելման և պայքարի արդյունավետ միջոցների վերահսկողություն:

Անվտանգ և որակյալ կենդանական ծագման մթերքի և հումքի ստացման և բնակչությանը կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդություններից պաշտպանելու, ինչպես նաև անասնաբուժության բնագավառում պետական վերահսկողության պատշաճ մակարդակ ապահովելու համար հանրապետությունում 2020 թվականին նախատեսվում է իրականացնել՝

1. Բրուցելյոզ հիվանդության կանխարգելման և վերացման համապարփակ ծրագիր՝ Հայաստանի Հանրապետության առողջապահական և անասնաբուժական հաստատությունների հետ համատեղ, ինչը թույլ կտա հասկանալ այս հիվանդության տարածվածության իրական մակարդակը և վերահսկել բրուցելյոզը Հայաստանի Հանրապետությունում.
2. Լեյշմանյոզ հիվանդության համալիր վերահսկողություն, մասնավորապես՝ լեյշմանիոզի նկատմամբ շների հետազոտություններ.

3. Դաբաղ հիվանդության մշտական և շարունակական կանխարգելիչ և մոնիթորինգային աշխատանքներ.

4. Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրված և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված սննդամթերքում անասնաբուժական դեղամիջոցների մնացորդների մոնիթորինգ.

5. Հանրապետության տարածքի անասնահամաճարակային գոտիավորում.

6. Անասնաբուժության բնագավառում գործունեություն իրականացնող անասնահամաճարակային նշանակության օբյեկտների դասակարգում.

7. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ համաճարակային իրավիճակի գնահատման նպատակով մշտադիտարկում.

8. Սպանդանոցներում պետական վերահսկողության նպատակային և պատշաճ իրականացում՝ սպանդանոցային ծագման մթերքի իրացումն ապահովելու համար.

9. Անասնաբուժական դեղերի վաճառքի կամ իրացման փուլերում վերահսկողություն.

10. Անասնաբուժական ծառայություն մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց գործունեության նկատմամբ պետական վերահսկողություն.

ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԿԱ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄԸ

Համաձայն 2013 թվականի ՄԱԿ-ի Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (ՊԳԿ) գնահատման՝ նախկին Խորհրդային Միության յոթ հանրապետություններն այժմ ընդգրկված են մարդկանց շրջանում բրուցելյոզի տարածվածության ամենաբարձր մակարդակ ունեցող 25 երկրների շարքում: Բրուցելյոզն էնդեմիկ հիվանդություն է Կովկասում, որտեղ այն տարածված է թե՛ մարդկանց, թե՛ կենդանիների շրջանում: Հայաստանի Հանրապետությունում կենդանիների շրջանում բրուցելյոզի տարածվածության իրական մակարդակը հայտնի չէ և պատվաստումների միջոցով բրուցելյոզի վերահսկողության ծրագիր չի իրականացվում: Պետական միջոցների ֆինանսավորվող հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներում ընդգրկված է նաև բրուցելյոզի ախտորոշումը: Գյուղատնտեսական կենդանիները շճաբանական հետազոտության են ենթարկվում տարեկան 2 անգամ (խոշոր եղջերավորները՝ կովերը և արտադրող ցուլերը տարեկան 2 անգամ, մանր եղջերավոր կենդանիները՝ մայրական կազմը և արտադրող խոյերը տարեկան 1 անգամ): Հայտնաբերված հիվանդ կենդանիները ըստ հրահանգի ենթարկվում են հարկադիր սպանդի: Հանրապետությունում սպանդանոցների բացակայության հետևանքով սպանդը իրականացվում է բակային պայմաններում, որն էլ նպաստում է ինֆեկցիայի անարգել տարածմանը: Դժվարություններ կան հիվանդ կենդանիների հարկադիր սպանդը կազմակերպելու գործընթացում, որովհետև կենդանիների տերերը հրաժարվում են մթերատու կենդանիներին սպանդի

ենթարկել: «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագրի պլան-ժամանակացույցի համաձայն, յուրաքանչյուր տարի իրականացվում և 2020 թվականին ևս նախատեսվում է իրականացնել ԽԵԿ և ՄԵԿ հանրապետության ամբողջ գլխաքանակի արյան նմուշառում՝ բրուցելյոզ հիվանդության ախտորոշման նպատակով: Սակայն, անհրաժեշտ է հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագրից դուրս են մնում ընկալունակ խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների սեռահասակային մյուս խմբերը, որը նույնպես հիվանդության տարածման պատճառ է հանդիսանում: Բրուցելոզը մարդկանց փոխանցվում է հիվանդ կենդանիներից կամ ախտահարված կենդանական ծագման մթերքների օգտագործման ժամանակ: Վերջին տարիներին հանրապետության ազգաբնակչության շրջանում և գյուղատնտեսական կենդանիների մոտ նկատվող հիվանդությունների ակտիվացման միտումները հրատապ է դարձնում հիվանդության դեմ համալիր միջոցառումների իրականացումը:

Ներկայում լեյշմանիոզ հիվանդությունը հանրային առողջապահության գերակա խնդիրներից է: Աշխարհում հիվանդության վարակման ռիսկի ենթակա են շուրջ 350 մլն. մարդ: Աշխարհի ավելի քան 98 երկրում (այդ թվում՝ Իրան, Ադրբեջան, Թուրքիա) ամեն տարի արձանագրվում են լեյշմանիոզի 2 մլն դեպք, Վրաստանում՝ շուրջ 150-200 դեպք: Աշխարհում լեյշմանիաներով վարակված է մոտ 14 մլն. մարդ, իսկ յուրաքանչյուր տարի արձանագրվում է հիվանդության 2 մլն նոր դեպք: Լեյշմանիոզների փոխանցումը տեղի է ունենում մլակների միջոցով: Վարակի աղբյուրը տարբեր կենդանիներն են՝ հիմնականում հիվանդ շները և կրծողները, իսկ որոշ ձևերի ժամանակ՝ մարդը: Մարդկանց ընկալունակությունը վարակի նկատմամբ բարձր է, բայց ավելի հաճախ հիվանդանում են երեխաները: Հայաստանի Հանրապետությունում վարակային ախտաբանության մեջ լեյշմանիոզները պատմականորեն զբաղեցնում են կարևոր տեղ: Լեյշմանիոզները Հայաստանում տարածված են եղել մինչև 60-ական թվականները, որից հետո ձեռնարկված կանխարգելիչ և հակահամաճարակային միջոցառումների շնորհիվ հիվանդության դեպքերը վերացվել են, հանրապետությունում այլևս լեյշմանիոզի տեղական դեպքեր չեն արձանագրվել, եղել են միայն այլ երկրներից ներբերված եզակի դեպքեր: Սկսած 1999 թվականից Հայաստանի Հանրապետությունում կրկին արձանագրվում են ընդերային լեյշմանիոզի դեպքեր, որի դեպքում վարակի աղբյուրը հիմնականում շներն են: 1999-2019 թվականներին արձանագրվել է ընդերային լեյշմանիոզի 166 դեպք, այդ թվում՝ 7 մահվան ելքով: Դեպքերը հիմնականում արձանագրվել են 0-2 տարեկան երեխաների շրջանում, հիմնականում՝ Սյունիքի, Տավուշի, Լոռու մարզերում և Երևանում: Վերջին տարիներին արձանագրվում է հիվանդության դեպքերի թվի աճ և աշխարհագրական ընդլայնում՝ 2017-2018 թվականներին դեպքեր են արձանագրվել նաև Արագածոտնի և Կոտայքի մարզերում:

«Հայաստանի Հանրապետությունում շների, ինչպես նաև՝ վայրի շնազգիների շրջանում իրականացված հետազոտությունների ընթացքում ՀՀ Սյունիքի, ՀՀ Տավուշի, ՀՀ Լոռու մարզերի բնակավայրերում և Երևանում արձանագրվել են լեյշմանիոզի դեպքեր:

Հիվանդության հետագա տարածման կանխարգելման նպատակով՝ անհրաժեշտություն է առաջանում իրականացնել առավել նպատակաուղղված և համալիր միջոցառումներ՝ վարակի աղբյուրի հայտնաբերման և վերացման ուղղությամբ:

Գյուղատնտեսական կենդանիների վարակիչ ախտաբանության մեջ առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում դաբաղը, որի բռնկումներն անասնապահությանը պատճառում են ահռելի տնտեսական վնաս՝ հատկապես հեռագնաց արոտավայրեր օգտագործող տարածաշրջաններում: Դաբաղ հիվանդությունը տարածաշրջանային երկրների համար հանդիսանում է մշտական խնդիր: Յուրաքանչյուր տարի անասնահամաճարակային պետական միջոցառումների շրջանակում կատարվում է դաբաղի նկատմամբ ընկալունակ անասնաքանակի պատվաստում: Չնայած տարեկան հակադաբաղային պատվաստումներին երկիրն ապահովված չէ դաբաղի բռնկումներից, որի պատճառ կարող է լինել ինչպես միջոցառումների կատարման արդյունավետությունը, այնպես էլ օգտագործված պատվաստանյութի որակը և անասնահամաճարակային իրավիճակի թերի հսկողությունը կամ հիվանդության հսկողության բացակայությունը: Հիվանդության հսկողության արդյունավետ և միջազգային պրակտիկայում ընդունված ձևը շճամոնիթորինգն է: Հայաստանի Հանրապետությունում տարիներ շարունակ կատարվող հակադաբաղային պատվաստումների արդյունքում, այնուամենայնիվ 2016 թվականին գրանցվել է հիվանդության դեպք՝ պայմանավորված գենետիկորեն նոր A AGVII դաբաղի վիրուսի ենթատիպով: Ելնելով հիվանդության առանձնահատկությունից և տարածաշրջանային երկրներում տիրող իրավիճակից՝ անհրաժեշտ է իրականացնել մշտական և շարունակական մոնիթորինգային աշխատանքներ համաճարակային կայուն իրավիճակի պահպանման նպատակով: Սկսած 2008 թվականից մինչև 2015 թվականը Հայաստանում դաբաղ չի արձանագրվել, սակայն 2015 թվականի դեկտեմբերին արձանագրվել են վարակի բռնկումներ՝ պայմանավորված վիրուսի Ա տեսակով: Հայաստանի Հանրապետությունում համաճարակային կայուն վիճակի պահպանման համար անհրաժեշտ է իրականացնել դաբաղ հիվանդության մշտական և շարունակական կանխարգելիչ և մոնիթորինգային աշխատանքներ: 2016 թվականից հանրապետությունում դաբաղ հիվանդության նոր դեպք չի գրանցվել: Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018 թվականին փետրվարի 15-ի նիստի թիվ 6 արձանագրային որոշմամբ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետությունում դաբաղ հիվանդության շճահետազոտության 2018-2020 թվականների ռազմավարական ծրագիրը:

Անասնահամաճարակային գոտիավորումը անհրաժեշտ պայման է կենդանական ծագման մթերքի անարգել շրջանառության համար: Կենդանիների վարակիչ հիվանդության նկատմամբ սեփական երկրի տարածքը գոտիավորած երկիրը և այդ երկրի անասնաբուժական հսկողության ենթակա բեռի ներմուծման և շրջանառության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինը ցանկացած պահի կարող է և գործնականում կիրառում է գոտիավորում չունեցող երկրից բեռների ներմուծման և շրջանառության սահմանափակումներ: Հանրապետության տարածքի անասնահանաճարակային գոտիավորման բացակայությունը թույլ չի տալիս

վերահսկողության համակարգի համապատասխանությամբ համեմատվել և ընդունվել առևտրային գործընկեր պետությունների հետ, մասնավորապես՝ կենդանական ծագման արտադրանքի արտահանման և իրացման հիմնական շուկա համարվող Ռուսաստանի Դաշնության կամ այլ երկրի համապատասխան իրավասու մարմնի կողմից: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է սկսել գոտիավորման գործընթացը՝ հանրապետության անասնահամաճարակային վիճակը գնահատելու և կենդանական ծագման մթերքի շրջանառության սահմանափակումները նվազեցնելու նպատակով:

Անասնաբուժության բնագավառում գործունեություն իրականացնող անասնահամաճարակային նշանակության օբյեկտների դասակարգման բացակայությունը հնարավորություն է տալիս այլ երկրների լիազոր մարմիններին ցանկացած պահի և առիթով հայկական կազմակերպության կարգավիճակ չունենալու պատճառաբանությամբ չթույլատրել նրա արտադրանքի իրացումը՝ հիմնավորելով կարգավիճակ չունեցող կամ իր գնահատմամբ ռիսկային կազմակերպության արտադրանքով իր երկրի կամ որոշակի տարածքի անվտանգությանն ու համաճարակային ապահովությանը սպառնացող հետևանքներով:

Անասնաբուժության բնագավառում գործունեություն իրականացնող անասնահամաճարակային նշանակության օբյեկտների դասակարգումն ըստ զոոսանիտարական կարգավիճակը թույլ կտա ունենալ առաջին հերթին արտադրող և արտահանող կազմակերպությունների դասակարգում, որն իր հերթին կնպաստի համապատասխան կարգավիճակ ունեցող կազմակերպության արտադրանքի արտահանման և իրացման կանոնակարգված կազմակերպմանը՝ բացառելով բեռն ընդունող երկրի կողմից համապատասխան հիմնավորված փաստարկներով բեռի ներմուծման սահմանափակումների կամ տարբերակված մոտեցումների կիրառումը:

Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ համաճարակային իրավիճակի գնահատման նպատակով մշտադիտարկման իրականացումը թույլ կտա գնահատել երկրի համաճարակային իրավիճակը՝ համաճարակի տարածումն կանխելու նպատակով, ինչպես նաև ունենալ փաստաթղթավորված գործողություններ և արդյունքներ՝ անհրաժեշտության դեպքում արտաքին առևտրային գործընկեր երկրների իրավասու մարմինների կողմից կիրառվող սահմանափակումների և արգելքների կանխման և երկրի կայուն իրավիճակի փաստը հաստատող ապացույցներ:

Սպանդանոցներում պետական վերահսկողության նպատակային և պատշաճ իրականացումը թույլ կտա սահմանել պետական վերահսկողության իրականացման համար անհրաժեշտ հարցերը, որոնք պետք է պետական վերահսկողության ժամանակ տրվեն տեսուչների կողմից՝ ամբողջական պատկերը պարզելու համար, ինչը իր հերթին հնարավորություն կընձեռնի գնահատել սպանդանոցի գործունեությունը և բացահայտել խախտումներն ու թերացումները: Միաժամանակ, հնարավորություն կընձեռնվի լուծել բնակչությանը բացառապես սպանդանոցային ծագման մթերքով ապահովելու խնդիրը:

Ներկայումս ինչպես Հայաստանի Հանրապետությունում, այնպես էլ ամբողջ աշխարհում ակտիվ պայքար է մղվում չգրանցված դեղերի շրջանառությունը կանխելու

ուղղությամբ, ուստի, անասնաբուժական դեղերի վաճառքի կամ իրացման փուլերում վերահսկողության իրականացումը թույլ կտա նվազագույնին հասցնել չգրանցված դեղերի շրջանառությունը:

Անասնաբուժական ծառայություն մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց գործունեության նկատմամբ պետական վերահսկողության իրականացումը նպատակ ունի վերահսկել մասնավոր անասնաբուժական ծառայության իրականացումը, պարզել ում կողմից և ինչպես է այն մատուցվում, ինչպես են լուծվում վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման, չտարածման, վերացման հարցերը, ինչ երաշխիքներ կամ հիմքեր են առկա դրա համար՝ բացառելով ոչ մասնագիտական կրթություն ունեցող անձանց կողմից անասնաբուժությամբ զբաղվելու դեպքերն ու դրա հետևանքով կենդանիների, մարդկանց առողջությանը սպառնացող հետևանքների առաջացման հիմքերը, չթույլատրված կամ արգելված դեղերի օգտագործման դեպքերը, հիվանդությունների տարածման մեծ հավանականությունը՝ վարակների տարածման կամ վերացման համար համապատասխան պայմանների բացակայության կամ անհրաժեշտ գործողությունների չկատարման հետևանքով:

Մարդու և կենդանիների համար ընդհանուր՝ մակաբույծ որդերով հարուցված հիվանդությունները (այսուհետ՝ բիոհելմինթոզներ) (երիզորդներ, էխինոկոկոզ) մեծ վնաս են հասցնում երկրի տնտեսությանը: Էխինոկոկոզով տառապող մարդկանց թիվն աշխարհում գերազանցում է 1 միլիոնը: Այդ հիվանդներից շատերն ունեն ծանր կլինիկական ախտանշաններ, ինչը ժամանակին չբուժվելու դեպքում կյանքի համար սպառնալիք կարող է դառնալ: Անգամ բուժման դեպքում՝ այդ մարդկանց կյանքի որակը զգալիորեն տուժում է: Բշտային էխինոկոկոզի պատճառով ամեն տարի մարդկությունն ունի առողջ կյանքից մոտ երեք միլիոն տարվա կորուստ (կորսված տարիների ցուցանիշ, հաշվարկվում է որպես անհատի առողջ կյանքից հիվանդության, հաշմանդամության կամ մահվան պատճառով կորցրած տարիների գումար): Ամենամյա բեռը, կապված բշտային էխինոկոկոզի բուժման և անասնապահական արտադրության կորուստների հետ, գնահատվում է 3 միլիարդ ԱՄՆ դոլար: Այս հելմինթոզների նկատմամբ իրականացվող կանխարգելիչ միջոցառումները պետք է ներառեն բժշկական և անասնաբուժական համալիր միջոցառումներ՝ համաձայն «Մեկ առողջություն» մոտեցման»:

2019 թվականին իրականացված պետական վերահսկողության արդյունքների նախնական ամփոփման արդյունքում պարզ է դարձել, որ ոլորտում դեռևս առկա են խնդիրներ, որոնց լուծման ուղղությամբ պետք է ձեռնարկվեն անհրաժեշտ միջոցառումներ: Որպես ոլորտում առկա ռիսկեր կարող ենք առանձնացնել Հայաստանի Հանրապետությունում գոտիավորման բացակայությունը, կենդանիների համարակալման բացակայությունը, բակային մորթի առկայությունը, վարակիչ հիվանդությունների արձանագրման դեպքում անկած կենդանիների համար փոխհատուցման կանոնակարգումը, ինչպես նաև կենդանիների մոտ բրուցելյոզով, դաբաղով և լեշմանիոզով վարակվածության դեպքերի արձանագրումը:

Ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ 2020 թվականին նախատեսվում է հանրապետության բոլոր անապահով և վարակման տեսակետից վտանգված տնտեսություններում վարակիչ հիվանդությունների դեմ արդյունավետ պայքարի կազմակերպում, ինչպես նաև մարդկանց և կենդանիների շրջանում հիվանդության տարածման կանխարգելման և վերացման միջոցառումների իրականացում, մասնավորապես՝

- հանրապետությունում առկա խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների համարակալում, ինչը հնարավորություն կտա վերահսկել կենդանիների շարժը և կբացառի կենդանիների տերերի կողմից հիվանդ կենդանիների թաքցնելը,
- հիվանդ կենդանիների մորթի իրականացումը կենտրոնացված ձևով (սպանդանոցում):
- հիվանդության հետևանքով սանիտարական սպանդի ենթարկված կենդանիների սեփականատերերին փոխհատուցման տրամադրումը և այլն:

ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԻԱ

Համաշխարհային տնտեսության գլոբալացումը, նոր գործընկեր երկրների ի հայտ գալը, բացի տնտեսական օգուտներից, բերում է իր բացասական հետևանքները, որոնք Հայաստանում հատկապես գյուղատնտեսության ոլորտում ծայրահեղ բացասական երևույթներ են առաջացնում: Համաձայն Համաշխարհային բանկի և ՄԱԿ-ի պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) կողմից կատարված հետազոտությունների՝ այնպիսի երկրներ, ինչպիսին են Հնդկաստանը, ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան կարանտին վնասակար օրգանիզմներից տասնյակ միլիոն դոլարի հասնող վնասներ են կրում (Հնդկաստան՝ 90,1 մլրդ, ԱՄՆ՝ 67,3 մլրդ, Բրազիլիա՝ 42,6 մլրդ, Ավստրալիա՝ 6,5 մլրդ, Մեծ Բրիտանիա՝ 4,36 մլրդ և այլն): Ելնելով վերոնշյալից և հաշվի առնելով մեր հարևան երկրներում և այլ առևտրային գործընկեր-երկրներում տիրող կարանտին բուսասանիտարական վիճակը (ինչպես արդեն հայտնաբերված, այնպես էլ բացակայող և սպասվող վնասակար օրգանիզմների ներթափանցման հավանականությունը), մշտապես արդիական է հանրապետության բուսասանիտարական վիճակին տիրապետելու հարցը, որին հասնելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել ամենամյա բուսասանիտարական մշտադիտարկում՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բույսերի կարանտին և առավել վտանգավոր վնասակար օրգանիզմների առկայությունը բացահայտելու և դրանց տարածվածության արեալները ճշգրտելու նպատակով, և այս համատեքստում է, որ նշված միջոցառումը հանդիսանում է բուսասանիտարիայի բնագավառի հիմնական ընթացիկ գործառույթներից մեկը:

Գյուղատնտեսական արտադրանքի որակը և բարձր ծավալները ապահովելու անքակտելի մասն է կազմում բույսերի վնասակար օրգանիզմների դեմ արդյունավետ պայքարի միջոցառումների կազմակերպումը, և այս առումով ոչ միայն կարևոր է նշված

միջոցառումները իրականացնել ժամանակին և ճիշտ եղանակով, այլ նաև կիրառել պատշաճ որակի պեստիցիդներ, իսկ մշակաբույսերի աճեցման գործընթացում ապահովել անհրաժեշտ որակի ագրոքիմիկատների կիրառումը: Ներկայում հանրապետությունում օգտագործման համար թույլատրված պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների անվանացանկը դինամիկ կերպով համալրվում է նոր ապրանքատեսակներով, որոնց որակը և համապատասխանությունը վերահսկվում է դրանց պետական գրանցման գործընթացում՝ միջգերատեսչական հանձնաժողովի մասնագիտական եզրակացության հիման վրա: Միևնույն ժամանակ անհրաժեշտություն է առաջանում պարբերաբար վերահսկել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրացվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների որակը և դրանց համապատասխանությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին: Այս ամենը կանխորոշում է հանրապետությունում նշված ապրանքների վաճառակետերի դիտարկման պարբերական իրականացումը:

Վերը նշված երկու միջոցառումներից բխում է բնակչությանը անվտանգ և առողջ սննդով ապահովումը, որի կարևոր մասն է կազմում Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող կամ հանրապետությունում արտադրված և շուկայահանված բուսական ծագման արտադրանքում մարդու առողջության համար վտանգ ներկայացնող պեստիցիդների ու ծանր մետաղների մնացորդային քանակների, ինչպես նաև պոտենցիալ վտանգ ներկայացնող գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների պարունակության վերահսկումը՝ հավաստիանալու համար, որ ինչպես ներմուծված, այնպես էլ տեղական արտադրության բուսական ծագում ունեցող սննդամթերքը չի պարունակում պեստիցիդների, նիտրատների, ծանր մետաղների մնացորդային քանակներ և Գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմներ կամ վերջիններիս պարունակությունը չի գերազանցում Հայաստանի Հանրապետության օրենդրությամբ սահմանված մնացորդային քանակները:

Բուսասանիտարիայի բնագավառում Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել.

1. Հանրապետության տարածքում բուսասանիտարական մոնիթորինգի արդյունքների հիման վրա բույսերի կարանտին վնասակար օրգանիզմների, ինչպես նաև բույսերի այլ վնասակար օրգանիզմների հայտնաբերում, դրանց օջախների և տարածման արեալների որոշում, դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների կիրառման առաջարկի ներկայացում, հանրապետության ընթացիկ բուսասանիտարական վիճակի տիրապետում և բույսերի կարանտին և այլ վնասակար օրգանիզմների տարածման արեալների վերահսկում և կառավարում:

2. Հանրապետությունում իրացվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների որակի նկատմամբ վերահսկողության իրականացում, օրենսդրության պահանջներին դրանց համապատասխանության ստուգում, խախտումների բացահայտում և օրենսդրությունից

բխող համապատասխան միջոցների կիրառում, անվտանգ և պատշաճ որակի արտադրանքի իրացման ապահովում:

3. Բուսական ծագման մթերքներում մարդու առողջության համար պոտենցիալ վտանգ ներկայացնող որոշ նյութերի պարունակության վերահսկում, գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների առկայության և սահմանված պահանջներին դրանց համապատասխանության բացահայտում, ազգաբնակչությանը անվտանգ և առողջ բուսական ծագման սննդամթերքով ապահովում:

ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԿԱ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄԸ

Նախորդ տարիներին իրականացված բուսասանիտարական մոնիթորինգի արդյունքները ցույց են տվել, որ տարեցտարի հանրապետությունում ավելանում են վարակված գոտիները: Վարակի օջախներ հայտնաբերվելու դեպքում համապատասխան մարզային կենտրոնի տեսուչների կողմից տրամադրվում է խորհրդատվություն՝ սկսած կանխարգելիչ միջոցառումներից մինչև վնասակար օրգանիզմների դեմ պայքարի եղանակները: Բուսասանիտարական մոնիթորինգի արդյունքում մինչև տարվա ավարտը կազմվում է երկրի կարանտին-բուսասանիտարական վիճակի վերաբերյալ հաշվետվություն, որն ուղարկվում է առևտրային գործընկեր երկրներին: Այն հանդիսանում է Բույսերի պաշտպանության միջազգային համաձայնագրի պահանջ:

Հայաստանի Հանրապետությունում իրացվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների նկատմամբ հսկողությունը տեսչական մարմինն իրականացնում է յուրաքանչյուր տարի: Նախորդ տարիներին իրականացված դիտարկումների արդյունքում հայտնաբերվել են ինչպես ժամկետանց, այնպես էլ անորակ, չգրանցված և մակնշման խախտմամբ իրացվող պեստիցիդներ: Այս իսկ պատճառով անհրաժեշտ է նշված վերահսկողական միջոցառումներն իրականացնել ամեն տարի, որպեսզի մեր հողօգտագործողներին զերծ պահենք Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին չհամապատասխանող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների օգտագործումից:

Այսօր Հայաստանի Հանրապետությունում առաջնային արտադրությունում որակի կառավարման նախադրյալ ծրագրեր չեն կիրառվում, այդ իսկ պատճառով պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների օգտագործման օրինակելի ձևաչափեր չկան, ինչը ռիսկային գործոն է բուսական ծագում ունեցող սննդամթերքում մնացորդային քանակների առկայության տեսանկյունից:

Դեռևս 1970 թվականի սկզբներին Հայաստանում արգելվել է վտանգավոր քլորօրգանական պեստիցիդների օգտագործումը, ինչը հանգեցրել է հանրապետության տարածքում ժամկետանց և արգելված պեստիցիդների պաշարների կուտակմանը: 80-ականների սկզբին դրանց թաղման համար Հայաստանում առանձնացվել է հատուկ տարածք: Ստեղծվել է արտակարգ իրավիճակ: Տարածքը գտնվում է սողանքային գոտում, հողը սահում է, վտանգավոր նյութերն էլ հասնում են հարակից բնակավայրեր, որտեղ կան

գյուղատնտեսական նշանակության հողեր, որտեղ զբաղվում են հողագործությամբ: Միաժամանակ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ կարգավորվում է նաև գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների առկայությունը: Հատուկ նշանակության սննդամթերքում արգելվում է օգտագործել գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների պարունակությամբ սննդամթերք, իսկ որպես մակնշման պահանջ պետք է գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների օգտագործման մասին պարտադիր նշվի: Վերջին տարիներին հաշվի առնելով լաբորատոր փորձաքննությունների իրականացման անհնարինությունը գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների պարունակության ուսումնասիրություններ չեն իրականացվել:

Հայաստանի Հանրապետությունում մնացորդային նյութերի աղտոտվածության ուսումնասիրության ծրագրեր նախկինում չեն իրականացվել, առաջնային հումքի իրացման շուկան պետական վերահսկողության առաջնային թիրախներից չի հանդիսացել, այդ իսկ պատճառով պետք է բուսական ծագում ունեցող մթերքներում մնացորդային քանակների մոնիթորինգ իրականացնել հանրապետության մակարդակով և ըստ մարզերի՝ հաշվի առնելով հետագծելիության սկզբունքի ապահովումը և աղտոտման աղբյուրների և պատճառների բացահայտումը:

2019 թվականին իրականացված պետական վերահսկողության արդյունքների նախնական ամփոփման արդյունքում բացահայտվել են ոլորտում դեռևս առկա խնդիրները, որոնց լուծման ուղղությամբ պետք է ձեռնարկվեն անհրաժեշտ միջոցառումներ: Որպես ոլորտում առկա ռիսկեր կարող ենք առանձնացնել մակնշման խախտումներով, ինչպես նաև ժամկետանց ագրոքիմիկատների և պեստիցիդների իրացման դեպքերը, Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող կամ հանրապետությունում արտադրված բուսական ծագման արտադրանքում պեստիցիդների և ծանր մետաղների մնացորդային քանակների գերազանցումը, բուսական արտադրանքում գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների պարունակությունը: Բույսերի հիվանդությունների և վնասակար օրգանիզմների տարածվածությունը, ինչպես նաև վաճառակետերում վաճառվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների թերի մակնշումը, պահպահման պայմանների խախտումը:

Ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ 2020 թվականին նախատեսվում է իրականացնել մշտադիտարկում, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների վաճառակետերում դիտարկման իրականացում:

ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանային անցակետերում Տեսչական մարմինն իր կազմում գործող թվով 8 սահմանային հսկիչ կետերի միջոցով իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց, անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ներմուծվող

և արտահանվող (վերաարտահանվող) սննդամթերքի, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած ցանկով սահմանված սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին (արտահանման և վերաարտահանման դեպքերում՝ նաև ներմուծման երկրի սահմանած պահանջներին) համապատասխանությունը պարզելու և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով դրանց ներմուծմանը, արտահանմանը և տարանցիկ փոխադրմանն ուղղված վերահսկողական միջոցառումներ, իսկ անհամապատասխանության դեպքում՝ կանխելուն ուղղված վերահսկողական միջոցառումներ:

Սահմանային պետական վերահսկողության բնագավառում Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝

1. Հեշտացնել սահմանը հատող անձանց և ապրանքների օրինական շարժը՝ միաժամանակ ապահովելով Հայաստանի Հանրապետության սահմանային անվտանգության բարձր աստիճանը և ստեղծելով բոլոր նպաստավոր պայմանները անասնաբուժական, բուսասանիտարական և սանիտարակարանտինային հսկողության և վերահսկողության արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:
2. Ամրապնդել միջգերատեսչական համագործակցության արդյունավետությունը՝ այդ թվում ապահովելով անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցները պատասխանատու գործադիր մարմինների միջև սահմանային կառավարմանն առնչվող խնդիրների և սահմանի վերահսկողության իրականացման համար օպերատիվ ընթացակարգերի մասին համապատասխան տեղեկատվության փոխանակման համար:
3. Անձանց և ապրանքների օրինական շարժի ապահովման համար ամրապնդել ԵՏՄ անդամ և երրորդ երկրների և այլ միջազգային գործընկերների միջև համագործակցությունը:
4. Սահմանային պետական վերահսկողության ոլորտի օրենսդրության պահանջների վերաբերյալ խորհրդատվական ծառայությունների իրականացում՝ ԱՏԳ իրականացնողներին աջակցելու և լուսավորելու համար:
5. Ապահովել արդի սարքավորումներ և սահմանային կառավարման համար միջազգային չափանիշների կիրառում:

3. ԾՐԱԳՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՔԱԳՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Առավել ռիսկային ոլորտները բացահայտելու, ինչպես նաև Ծրագրի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով Տեսչական մարմինը տեղեկատվություն է

հավաքագրել պետական, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից, այլ կազմակերպություններից, քաղաքացիներից և այլ աղբյուրներից, մասնավորապես՝

1. Հանրապետության մարզերում աճեցվող մշակաբույսերի ցանքատարածքների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ համայնքապետարաններ, Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական կոմիտեի պաշտոնական հրապարակումներ,
2. Հանրապետությունում իրացվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների վաճառակետեր՝ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության պաշտոնական կայքէջ (Բույսերի պաշտպանության քիմիական և կենսաբանական միջոցների արտադրության և (կամ) վաճառքի Ծանուցման ենթակա հաշվառված տնտեսվարող սուբյեկտների ցանկ),
3. Համայնքապետարաններից խոշոր հողատերերի վերաբերյալ տեղեկատվության ստացում,
4. Ստացված հեռախոսազանգերի և դիմում-բողոքների միջոցով,
5. Լաբորատոր փորձաքննության արդյունքների վերլուծության արդյունքում,
6. Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական կոմիտեի պաշտոնական կայքից ստացված կենդանիների գլխաքանակի վերաբերյալ տեղեկատվության վերլուծություն,
7. Պետական եկամուտների կոմիտեից ստացված Հայաստանի Հանրապետության ներմուծվող և արտահանվող արանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն,
8. Զանգվածային լրատվամիջոցներից և համացանցից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրություն,
9. Եվրասիական տնտեսական միության պետական գրանսման վկայականների միասնական ռեեստրից՝ արտադրանքի պետական գրանցման վերաբերյալ տեղեկատվություն:

4.ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տեսչական մարմնի 2019 թվականի ստուգումների տարեկան ծրագրով (այսուհետ՝տարեկան ծրագիր) նախատեսված էր 44 տնտեսավարող սուբյեկտի մոտ ստուգումների իրականացում, որոնք և իրականավել են միայն 4-րդ եռամսյակում:

Տեսչական մարմնի կողմից 2019 թվականի ընթացքում կազմվել, հաշվառվել և գրանցվել է 105 հրաման (պլանային ստուգման՝ 44, դիմում-բողոքի հիման վրա ստուգման 28, վերստուգումների հրաման՝ 19, փոփոխությունների, կասեցումների և չեղարկումների հրամաներ՝ 14):

Ստուգման արդյունքներով 2019 թվականին տուգանքներ նշանակելու մասին կայացվել է 57 որոշում: Տուգանքի գումարը կազմել է 5.690.000 ՀՀ դրամ, որից պետական բյուջե արդեն իսկ վճարվել է 4.290.000 դրամ: Գանձումների գործընթացը օրենքով սահմանված կարգով շարունակվում է և գտնվում է հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայությունում:

Դիտարկում և մշտադիտարկում իրականացվել է 866 տնտեսավարողի մոտ:

Տեսչական մարմնի կողմից 2020 թվականի ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված է 937 տնտեսավարող սուբյեկտ:

Տեսչական մարմնի կողմից բացահայտված խնդիրների և ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված՝ 2020 թվականին իրականացվելիք միջոցառումները՝ ըստ կատարման ժամանակացույցի և կանխարգելման և իրազեկման ծրագիրը ներկայացված են N 1 և N 2 հավելվածներով:

Հավելված 1

ԾՐԱԳԻՐ
ՍՆՆԴԱՄԹԵՔՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

Հհ	Միջոցառման անվանումը	Ակնկալվող արդյունքը	Կատարողը	Համակատարողը	Ժամկետը
1.	Պետական վերահսկողության իրականացում	«Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով պետական վերահսկողության իրականացում սննդի շղթայի բոլոր փուլերում	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժության վարչություն Բուսասանիտարիայի վարչություն	Մարզային կենտրոններ Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն	1-ին եռամսյակ 2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
2.	Մակնշման, պիտանելիության և ժանկետների խախտումներով սննդամթերքի իրացման կանխարգելում	Սպառողների շրջանում իրազեկման միջոցով իրենց իրավունքների վերաբերյալ հանրային լսումների, քննարկումների իրականացում:	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	1-ին եռամսյակ 2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ

					4-րդ եռամսյակ
3.	Հիգիենայի պահանջների խախտմամբ սննդամթերքի արտադրություն, մատակարարման և իրացման կանխարգելում	Ստուգումների իրականացում, շրջայցեր, սպառողների շրջանում իրազեկման միջոցով իրենց իրավունքների վերաբերյալ հանրային լսումների, քննարկումների իրականացում:	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	1-ին եռամսյակ 2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
4.	Քաղաքացիներից, իրավաբանական անձանցից, անհատ ձեռնարկատերերից, պետական մարմիններից, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից ստացված դիմում բողոքների ուսումնասիրություն և գործողությունների իրականացում	«Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» և «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված միջոցների ձեռնարկում	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժությա ն վարչություն Բուսասանիտարիա յի վարչություն	Մարզային կենտրոններ Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջ անառության վարչություն	Տարվա ընթացքում
5.	Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրված և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված սննդամթերքում անասնաբուժական դեղամիջոցների	վերահսկողության իրականացում, օրենսդրության պահանջներին դրանց համապատասխանության ստուգում, խախտումների բացահայտում և օրենսդրության համաձայն համապատասխան միջոցների կիրառում, անվտանգ և պատշաճ որակի արտադրանքի	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժությա ն վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում

	մնացորդների մոնիթորինգի իրականացում	իրացման ապահովում/ Լաբորատոր փորձաքննությունների արձանագրություն, հաշվետվություն, ակտ, հրաման, զեկուցագիր			
6.	Կենդանական ծագման մթերքում մնացորդային նյութերի հսկողության մոնիթորինգային ծրագրի իրականացում	Կենդանական ծագման մթերքում մնացորդային նյութերի նկատմամբ լաբորատոր փորձաքննությունների կազմակերպում և իրականացում, որը թույլ կտա վեր հանել ոլորտի բացերը և միաժամանակ թիրախավորել պետական վերահսկողության միջոցառումները	Մարզային կենտրոններ	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժությա ն վարչություն	2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
7.	Բույսերի վնասակար օրգանիզմների հայտնաբերման նպատակով հանրապետության ողջ տարածքում բուսասանիտարական մոնիթորինգի իրականացում	Հանրապետության տարածքում իրականացված բուսասանիտարական մոնիթորինգի արդյունքների հիման վրա բույսերի կարանտին վնասակար օրգանիզմների, ինչպես նաև բույսերի այլ վնասակար օրգանիզմների հայտնաբերում, դրանց օջախների և տարածման արեալների որոշում, դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների կիրառման առաջարկի ներկայացում, հանրապետության ընթացիկ բուսասանիտարական վիճակի տիրապետում և բույսերի կարանտին և այլ վնասակար օրգանիզմների տարածման արեալների վերահսկում և կառավարում /	Մարզային կենտրոններ	Բուսասանիտարիա յի վարչություն	2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ

		Բուսասանիտարական մոնիթորինգի պլան-ժամանակացույց, լաբորատոր փորձաքննությունների եզրակացություններ, հաշվետվություններ, պայքարի միջոցառումների ցանկի մշակում			
8.	Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների վաճառակետերում դիտարկումների իրականացում	Հանրապետությունում իրացվող պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների որակի նկատմամբ վերահսկողության իրականացում, օրենսդրության պահանջներին դրանց համապատասխանության ստուգում, խախտումների բացահայտում և օրենսդրության համաձայն համապատասխան միջոցների կիրառում, անվտանգ և պատշաճ որակի արտադրանքի իրացման ապահովում / Լաբորատոր փորձաքննությունների արձանագրություն, հաշվետվություն, ակտ, հրաման, զեկուցագիր	Մարզային կենտրոններ	Բուսասանիտարիայի վարչություն	2-րդ եռամսյակ
9.	Բուսական ծագման մթերքներում պեստիցիդների, նիտրատների, ծանր մետաղների մնացորդների և գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների մոնիթորինգի իրականացում	Բուսական ծագման մթերքներում մարդու առողջության համար պոտենցիալ վտանգ ներկայացնող որոշ նյութերի պարունակության վերահսկում, գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների առկայության և սահմանված պահանջներին դրանց համապատասխանության բացահայտում / Լաբորատոր փորձաքննությունների	Մարզային կենտրոններ	Բուսասանիտարիայի վարչություն	3-րդ եռամսյակ

		արձանագրություն, հաշվետվություն, ակտ, հրաման, զեկուցագիր			
10.	Անասնաբուժության բուսասանիտարիայի և սննդամթերքի անվտանգության ոլորտների ռիսկերի կառավարման համար գիտական կենտրոնների կողմից ռիսկերի գնահատման արդյունքների և եզրակացության ապահովումը	«Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 7-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում ռիսկի գնահատումն իրականացնող գիտական կազմակերպությունների նշանակման մասին հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման հրապարակումը և համագործակցումը նշանակված գիտական կենտրոնների հետ:	Ռիսկի գնահատման (կառավարման) և վերլուծությունների վարչություն	Սննդամթերքի անվտանգության վարչություն Անասնաբուժությա ն վարչություն Բուսասանիտարիա յի վարչություն	4-րդ եռամսյակ
11.	Տեսչական մարմնի համակարգչային ծրագրի՝ «Լամբրոնի» գործարկում և անասնաբուժության բուսասանիտարիայի և սննդամթերքի անվտանգության ոլորտներին վերաբերող տեղեկատվական հոսքի ապահովում, շտեմարանի ստեղծում և վարում	«Լամբրոն» համակարգչային ծրագրի գործարկման շնորհիվ անասնաբուժության բուսասանիտարիայի և սննդամթերքի անվտանգության ոլորտների տեղեկատվական տվյալների ապահովումը դեպի ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում, տնտեսավարող սուբյեկտների տվյալների բազայի առկայություն և հնարավորություն այն վարելու:	Ռիսկի գնահատման (կառավարման) և վերլուծությունների վարչություն	Խորհրդատվությա ն և հանրության հետ աշխատանքների տարվող բաժին	Տարվա ընթացքում

12.	Շրջանակային համաձայնագիր կնքած լաբորատորիաների վերահսկողության իրականացում	Սահմանային պետական վերահսկողության շրջանակներում ՍԱՏՄ կողմից պատվիրված փորձաքննությունների իրականացման նկատմամբ վերահսկողություն	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննություններ ների կազմակերպման և իրականացման բաժին	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին, Սահմանային հսկիչ կետեր	Յորաքանչյուր եռամսյակի ավարտին հաջորդող ամսվա 10-ը
13.	Անասնաբուժության, սննդամթերքի անվտանգության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում ներմուծման գործընթացի նկատմամբ պետական վերահսկողության իրականացում:	Սնդամթերքի անվտանգության ապահովում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին, Սահմանային հսկիչ կետեր	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննություններ ի կազմակերպման և իրականացման բաժին,	Տարվա ընթացքում
14.	Անասնաբուժության, սննդամթերքի անվտանգության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում ներմուծման գործընթացի նկատմամբ պետական վերահսկողության իրականացման արդյունքի տրամադրում	Սննդամթերք ներմուծող տնտեսավարողների դասակարգում	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննություններ ների կազմակերպման և իրականացման բաժին	Ռիսկի գնահատման (կառավարման) և վերլուծությունների վարչություն	Տարվա ընթացքում
15.	Սահմանային պետական վերահսկողության շրջանակներում	ԵԱՏՄ տարածք վտանգավոր ճանաչված բեռների մուտքի բացառում	Միջազգային համագործակցութ յան բաժին,	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննություններ	Տարվա ընթացքում

	հայտնաբերված անհամապատասխանությունների վերաբերիալ ծանուցում ԵԱՏՄ անդամ պետությունների լիազոր մարմիններին և ապրանքի ծագման երկրի լիազոր մարմին		Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	երի կազմակերպման և իրականացման բաժին	
16.	Անասնաբուժության, սննդամթերքի անվտանգության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում ներմուծման գործընթացի նկատմամբ պետական վերահսկողության նպատակով, Երևան քաղաքում գործող մաքսային տերմինալներում նմուշառման սենյակների և գործիքակազմի ավելացում	Լաբորատոր փորձաքննությունների կազմակերպման արդյունավետության բարձրացում	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությունների կազմակերպման և իրականացման բաժին	Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն	Տարվա ընթացքում
17.	Հայաստանի Հանրապետության տարածքից արտահանման նպատակով նախատեսված ապրանքներից նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությունների իրականացման		Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությունների կազմակերպման և իրականացման բաժին	Սահմանային հսկիչ կետերի բաժին	Տարվա ընթացքում

	կազմակերպում				
18.	Բրուցելյոզ հիվանդության կանխարգելման և վերացման համապարփակ ծրագրի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության ուժեղացում	Հիվանդության տարածվածության իրական մակարդակի բացահայտում և վերահսկում: Լաբորատոր փորձաքննությունների եզրակացություններ, հաշվետվություններ, պայքարի միջոցառումների մշակում	Անասնաբուժությ ան վարչություն	Մարզային կենտրոններ	2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
19.	Լեյշմանյոզ հիվանդության համալիր վերահսկողական միջոցառումների իրականացում	Հիվանդության տարածվածության իրական մակարդակի բացահայտում և վերահսկում: Լաբորատոր փորձաքննությունների արձանագրություն, հաշվետվություն, ակտ, հրաման, զեկուցագիր	Անասնաբուժությ ան վարչություն	Մարզային կենտրոններ	2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
20.	Դաբաղ հիվանդության մշտական և շարունակական կանխարգելիչ և մոնիթորինգային աշխատանքների իրականացում	Հիվանդության տարածվածության իրական մակարդակի բացահայտում և վերահսկողություն: Լաբորատոր փորձաքննությունների արձանագրություն, հաշվետվություն, ակտ, հրաման, զեկուցագիր	Անասնաբուժությ ան վարչություն	Մարզային կենտրոններ	2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
21.	Բիոհելմինթոզների կանխարգելման ծրագիր՝ մսամթերքի մշտադիտարկում շների վարակումը կանխելու	Հելմինթոզների նկատմամբ իրականացվող կանխարգելիչ միջոցառումները կիանգեցնեն հելմինթներով հիվանդ կենդանիների քանակի նվազման, ինչպես նաև	Անասնաբուժությ ան վարչություն	Մարզային կենտրոններ Երևանի	Տարվա ընթացքում

	նպատակով, ինչպես նաև շների հելմինթազերծման աշխատանքներ	հելմինթներով վարակվածության կանխարգելմանը		քաղաքապետարան Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	
22.	Հանրապետության տարածքի անասնահամաճարակային գոտիավորում.	Հանրապետության տարածքի անասնահամաճարակային գոտիավորում, որը թույլ կտա վերահսկողության համակարգի համապատասխանությամբ համեմատվել և ընդունվել առևտրային գործընկեր պետությունների հետ, մասնավորապես՝ կենդանական և բուսական ծագման արտադրանքի արտահանման և իրացման հիմնական շուկա համարվող Ռուսաստանի Դաշնության կամ այլ երկրի համապատասխան իրավասու մարմնի կողմից:	Անասնաբուժության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում
23.	Անասնաբուժության բնագավառում գործունեւություն իրականացնող անասնահամաճարակային նշանակության օբյեկտների դասակարգում	Դասակարգումը կապահովի համապատասխան կարգավիճակ ունեցող կազմակերպության արտադրանքի արտահանման և իրացման կանոնակարգված կազմակերպումը՝ բացառելով բեռն ընդունող երկրի կողմից համապատասխան հիմնավորված	Անասնաբուժության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում

		փաստարկներով բեռի ներմուծման սահմանափակումների կամ տարբերակված մոտեցումների կիրառումը:			
24.	Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ համաճարակային իրավիճակի գնահատման նպատակով մշտադիտարկման իրականացում	Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ համաճարակային իրավիճակի գնահատման նպատակով մշտադիտարկման իրականացումը թույլ կտա գնահատել երկրի համաճարակային իրավիճակը՝ համաճարակի տարածումն կանխելու նպատակով, ինչպես նաև ունենալ փաստաթղթավորված գործողություններ և արդյունքներ՝ անհրաժեշտության դեպքում արտաքին առևտրային գործընկեր երկրների իրավասու մարմինների կողմից կիրառվող սահմանափակումների և արգելքների կանխման և երկրի կայուն իրավիճակի փաստը հաստատող ապացույցներ	Անասնաբուժության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում
25.	Սպանդանոցներում պետական վերահսկողության նպատակային և պատշաճ իրականացում՝ սպանդանոցային ծագման մթերքի իրացումն ապահովելու համար	Սպանդանոցներում պետական վերահսկողության նպատակային և պատշաճ իրականացումը թույլ կտա սահմանել պետական վերահսկողության իրականացման համար անհրաժեշտ հարցերը, որոնք պետք է պետական վերահսկողության ժամանակ տրվեն տեսուչների կողմից՝ ամբողջական պատկերը պարզելու համար, ինչը իր հերթին հնարավորություն կընձեռնի գնահատել սպանդանոցի գործունեությունը և	Անասնաբուժության վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում

		բացահայտել խախտումներն ու թերացումները: Միաժամանակ, հնարավորություն կընձեռնվի լուծել բնակչությանը բացառապես սպանդանոցային ծագման մթերքով ապահովելու խնդիրը:			
26.	Անասնաբուժական դեղերի վաճառքի կամ իրացման փուլերում վերահսկողության իրականացում	Անասնաբուժական դեղերի վաճառքի կամ իրացման փուլերում վերահսկողության իրականացումը թույլ կտա նվազագույնին հասցնել չգրանցված դեղերի շրջանառությունը:	Անասնաբուժություն վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում
27.	Անասնաբուժական ծառայություն մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց գործունեության նկատմամբ պետական վերահսկողութան իրականացում	Կբարձրացվի անասնաբուժական ծառայություն մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց կողմից մատուցվող ծառայությունների որակը	Անասնաբուժություն վարչություն	Մարզային կենտրոններ	Տարվա ընթացքում
28.	Անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի և սննդամթերքի անվտանգության բնագավառներում գյուղատնտեսական կենդանիների, վերամշակումից հետո օգտագործման ենթակա	Անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի և սննդամթերքի անվտանգության բնագավառներում հանրության և սպառողների շահերի պաշտպանություն, անվտանագության ապահովում, վտանգավոր սննդամթերքի ներմուծման բացառում	Սահմանային հսկիչ կետեր	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությունների	Տարվա ընթացքում

	կենդանական ծագման հումքի, մթերքի, կերերի, լրացակերերի, կերային խառնուրդների և կերային հավելումների, սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների, անասնաբուժական դեղամիջոցների, բույսերի, բուսական արտադրանքի և կարգավորվող առարկաների, բույսերի պաշտպանության միջոցների, պարարտանյութերի ներմուծման, արտահանման գործընթացների Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ, այդ թվում՝ սանիտարական կանոններով և հիգիենիկ նորմերով սահմանված պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացում			կազմակերպման և իրականացման բաժին	
29.	Գյուղատնտեսական կենդանիների, վերամշակումից հետո օգտագործման ենթակա	Հայաստանի Հանրապետության տարածք անվտանգ և որակյալ գյուղատնտեսական կենդանիների, վերամշակումից հետո օգտագործման ենթակա կենդանական	Սահմանային հսկիչ կետեր	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Տարվա ընթացքում

	կենդանական ծագման հումքի, մթերքի, կերերի, լրացակերերի, կերային խառնուրդների և կերային հավելումների, սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների, անասնաբուժական դեղամիջոցների փոխադրման, ներմուծման և արտահանման, ինչպես նաև տարանցիկ փոխադրման գործընթացներում սահմանային պետական վերահսկողություն	ծագման հումքի, մթերքի, կերերի, լրացակերերի, կերային խառնուրդների և կերային հավելումների, սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների, անասնաբուժական դեղամիջոցների, պարարտանյութերի ներմուծման և արտահանման ապահովում, վտանգավոր արտադրանքի հայտնաբերում և ներմուծման և արտահանման գործընթացների օրենսդրական պահանջների խախտումների բացահայտում		Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությունների կազմակերպման և իրականացման բաժին	
30.	Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից անասնաբուժական պետական ենթահսկման բեռների ներմուծման գործընթացի իրականացման դեպքում համապատասխան տեղեկատվության և թույլտվության տրամադրում	Անասնաբուժության բնագավառում տնտեսավարող սուբյեկտների ներկայացված տվյալների ուսումնասիրություն և թույլտվության տրամադրում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն, անասնաբուժության վարչություն	Տարվա ընթացքում
31.	Սահմանային վերահսկողության կազմակերպման և իրականացման արդիականացում	Միջազգային պահանջներին համապատասխան սահմանային հսկիչ կետերի շենքային և աշխատանքային պայմաններ, վերանայված սահմանային վերահսկողության ընթացակարգեր՝	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջանառության վարչություն	3-րդ եռամսյակ 4-րդ

		սահմանային հսկիչ կետերի շենքային և աշխատանքային պայմանների բարելավման, միջազգային պահանջներին սահմանային վերահսկողության համապատասխանեցման միջոցով			եռամսյակ
32.	Արտադրություն, վերամշակում և/կամ պահպանում իրականացնող կազմակերպությունների և անձանց Հայաստանի Հանրապետության երրորդ երկրների ռեեստրի թարմացման աշխատանքներ	Անասնաբուժության բնագավառում տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից ներկայացված դիմումների պատասխան գրությունների կազմման աշխատանքների ժամանակի կրճատում, , Հայաստանի Հանրապետության երրորդ երկրների ռեեստրը Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի խորհրդի 2014 թվականի հոկտեմբերի 9-ի N 94 որոշմամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանեցում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Անասնաբուժության վարչություն Միջազգային համագործակցության բաժին, իրազեկման, խորհրդատվության և հանրության հետ աշխատանքների տարվող բաժին	2020 թվականի առաջին կիսամյակ
33.	Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան համակարգի բարելավման և լրամշակման աշխատանքներ, համակարգի պիլոտային փորձարկման իրականացում	<<Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան>> համակարգի լիարժեք գործարկում՝ համակարգում ռիսկի հաշվարկի, ինչպես նաև գանձվող գումարերի հաշվիչի ներդրում, որի արդյունքում Հայաստանի Հանրապետության ներմուծվող, Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանվող Հայաստանի Հանրապետություն Տեսչական մարմնի ենթահսկման բեռների վերաբերյալ ամենօրյա հաշվետվություններ չեն կազմվի, վերջինս վրա սահմանային հսկիչ կետերի տեսուչների կողմից ծախսվող ժամանակի կրճատում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Սահմանային հսկիչ կետեր	Տարվա ընթացքում

34.	Սահմանային հսկիչ կետերի աշխատակիցների համար վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում	Սահմանային պետական վերահսկողությանը վերաբերվող իրավական ակտերի ծանոթացում, իրավական ակտերում առկա հակասությունների մեկնաբանում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Իրավական աջակցության և փաստաթղթաշրջ անառության վարչություն	3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ
35.	Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը ենթակա սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնին շրջանցած ներմուծողներին հայտնաբերում, առանց Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված սահմանային պետական վերահսկողության ենթահսկման բեռների ներմուծման բացառում	Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 25.02.2016թ. N 169-Ն որոշմամբ սահմանված ձևաչափով Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը ենթակա պետական եկամուտների կոմիտեից Հայաստանի Հանրապետություն Տեսչական մարմնի ենթահսկման բեռների վերաբերյալ ներմուծման տեղեկատվության ստացում, այն համեմատում Տեսչական մարմնի բազաներում առկա տեղեկատվության հետ և Տեսչական մարմնին շրջանցած ներմուծողներ հայտնաբերելու դեպքում այդ ցանկը ՊԵԿ-ին տրամադրում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Բուսասանիտար իայի վարչություն	Տարվա ընթացքում
36.	Սահմանային պետական վերահսկողության գործընթացում ծառայությունների մատուցման «մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» համակարգի կիրարկում	«Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի պահանջներին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի անցման բոլոր կետերի համար պետական սահմանով ապրանքների բացթողման գործընթացի և տեղեկատվական բազայի ապահովում: «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» համակարգի հետ կապված աշխատանքների իրականացում	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Նմուշառման և լաբորատոր փորձաքննությու նների կազմակերպման և իրականացման բաժին	Տարվա ընթացքում
37.	Հայաստանի Հանրապետության արտաքին	«Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» համակարգի լիարժեք գործարկում՝ համակարգում ռիսկի	Սահմանային հսկիչ կետերի	Նմուշառման և լաբորատոր	Տարվա ընթացքում

	առևտրի ազգային մեկ պատուհան համակարգի բարելավման և լրամշակման աշխատանքներ	հաշվարկի, ինչպես նաև գանձվող գումարերի հաշվիչի ներդրում, որի արդյունքում Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող, Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանվող Հայաստանի Հանրապետության Տեսչական մարմնի ենթահսկման բեռների վերաբերյալ ամենօրյա հաշվետվություններ չեն կազմվի, վերջինս վրա սահմանային հսկիչ կետերի տեսուչների կողմից ծախսվող ժամանակի կրճատում	համակարգման բաժին	փորձաքննությունների կազմակերպման և իրականացման բաժին	
38.	Բուսական արտադրանքի սահմանային վերահսկողության իրականացում	Ակնադիտական զննում, լաբորատոր փորձաքննություն, ոչնչացման կան բեռի հետ վերադարձ արտահանող երկիր	Սահմանային հսկիչ կետեր	Սահմանային հսկիչ կետերի համակարգման բաժին	Տարվա ընթացքում
39.	Օրենսդրության պահանջների խախտմամբ պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների ներմուծման կանխարգելում	Ակնադիտական զննում և բեռի հետ վերադարձ արտահանող երկիր			Տարվա ընթացքում
40.	Մակնշման, պիտանելիության և ժանկետների խախտումներով պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների իրացում	Սպառողների շրջանում իրազեկման միջոցով իրենց իրավունքների վերաբերյալ հանրային լսումների, քննարկումների իրականացում:	Բուսասանիտարիայի վարչություն	Մարզային կենտրոններ	1-ին եռամսյակ 2-րդ եռամսյակ 3-րդ եռամսյակ 4-րդ եռամսյակ

Հավելված 2

ԾՐԱԳԻՐ

ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ԵՎ ԻՐԱԶԵԿՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ

N	Գործողություն	Արդյունք	Ժամկետ	Կատարող
1	2	3	4	5
1.	ՍԱՏՄ-ի հետ ամենաարագ կապվելու հնարավորությունների տարածում (թեժ գծի հեռախոսահամարներ, սոցիալական ցանցեր, էլ. հասցեներ, տեղեկատվական այլ հարթակներ), Իրազեկման աշխատանքներ, պիտակների տպագրություն	Հասարակությունը տեղեկացվում է կապի այն միջոցների մասին, որոնցով կարող են հայտնել իրենց անհանգստությունը, կասկածները կամ նկատած խախտումները, ստանալ խորհուրդներ և այլ աջակցություն	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
2.	Սպառողների իրազեկում իրենց իրավունքների մասին, Իրազեկման ակցիաների կազմակերպում, սպառողների իրավունքների պաշտպանությանը նվիրված ֆորումների, համալսարաններում, դպրոցներում միջոցառումների, ՀԿ-ների հետ ակցիաների կազմակերպում, ֆիլմի ստեղծում, բուկլետի տպագրություն	Հասարակությունը դառնում է ավելի պահանջատեր և գրագետ, առավել պատասխանատու, ընկալում է վերահսկելու իր իրավունքը	Տարվա ընթցքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
3.	Հաց-հացամթերք և միս տեղափոխող փոխադրամիջոցների սանիտարական անձնագրեր ունենալու պարտադիր պայմանի մասին, Իրազեկման միջոցառումներ սպառողների, սեմինարներ տնտեսվարողների համար, բուկլետի տպագրություն:	Հասարակությունը տեղեկացվում է վերահսկման թիրախի մասին, իսկ խատումների մասին թեժ գծին ահազանգերը խատումները հայտնաբերելու և վերացնելու լրացուցիչ հնարավորություն է: Տնտեսվարողը տեղեկանում է իր պարտականությունների և դրանք չկատարելու հետևանքների մասին	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին

4.	Սպանդանոցային ծագման միս իրացնելու և սպառելու առավելությունների մասին, Իրազեկման միջոցառումներ սպառողների, սեմինարներ տնտեսվարողների համար	Սպառողն ու տնտեսավարողը տեղեկացվում են սպանդանոցային ծագման մսի ձեռքբերման և իրացման առավելությունների մասին	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
5.	Սննդի շղթայի օպերատորների մոտ որակի կառավարման՝ վտանգի վերլուծությունը և հսկման կրիտիկական կետերի (HACCP), համակարգի ներդրման անհրաժեշտության և առավելությունների մասին, Տնտեսվարողների համար սեմինարներ, խորհրդաժողովներ, քննարկումներ, դրանց մասին հանրային իրազեկում, ֆիլմի ստեղծում, բուկլետի տպագրություն	Տնտեսավարողը տեղեկացվում է որակի կառավարման՝ վտանգի վերլուծությունը և հսկման կրիտիկական կետերի (HACCP), համակարգի առավելությունների, իր արտադրության մրցունակության, արտադրական ու արտահանման ծավալների բարձրացման հնարավորության մասին, հասարակությունն իրազեկվում է ՍԱՏՄ գործողությունների մասին այս ուղղությամբ	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին, Սննդամթերքի անվտանգության և որահի հսկողության տեսչություն
6.	ՍԱՏՄ գործունեության մասին, Հանրային իրազեկում, Ֆիլմ(եր)ի ստեղծում, մամուլի ասուլիսներ, հաղորդագրությունների տարածում, սեմինարներ լրագրողների համար, այդ մասին հասարակության իրազեկում	Հասարակության, միջազգային գործընկերների, Լրագրողների շրջանում բարձրանում է ՍԱՊԾ գործունության նկատմամբ վստահության մակարդակը, Նպաստում է ոլորտը լուսաբանող լրագրողներ մասնագիտական կարողությունների, տեղեկացվածության բարձրացմանը, նրանց կողմից սննդամթերքի անվտանգությանը առնչվող խնդիրների անաչառ վերլուծությանն ու հասցեական-թիրախային նյութերի հրապարակմանը	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
7.	Ծանուցումներ ՍԱՏՄ սննդի շղթայի օպերատորների բազայում գրանցվելու մասին, Տնտեսավարողի իրազեկում	Օրենքի պահանջի շարունակական ծանուցումը նպաստում է սննդի շղթայի օպերատորների բազայի համալրմանն ու տվյալների թարմացմանը	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
8.	Իրավական նորմերի և պահանջների մասին, Տնտեսավարողի իրազեկում, աջակցություն, խորհրդատվություն, համապատասխան ուղեցույցների	Տնտեսավարողը ծանոթանում է ՀՀ օրենսդրության փոփոխություններն և Եվրասիական տնտեսական միության	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին

	տպագրություն	տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված նորմերին և կանոններին՝ նպաստելով դրանց պահպանմանն ու առավել անվտանգ սննդամթերքի արտադրությանը		
9.	Անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտում իրականացված աշխատանքների մասին, սպառողի իրազեկում, սեմինարներ-քննարկումներ տնտեսվարողների համար	Հասարակությունը տեղեկանում է վտանգների, դրանց դեմ պայքարի միջոցների մասին, տնտեսվարողը դառնում է ավելի գրագետ, պատրաստված և իրազեկ	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
10.	Հակամանրէային ռեզիստենտականության մասին, սպառողի իրազեկում, սեմինարներ-քննարկումներ տնտեսվարողների համար	Հասարակությունը տեղեկանում է հակամանրէային դեղամիջոցների նկատմամբ մարէների կայունության վտանգների մասին, տնտեսվարողը դառնում է ավելի գրագետ, պատրաստված և իրազեկ	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
11.	Սպառողների իրավունքների պաշտպանության միջազգային օր, իրազեկման ակցիաներ, բուկլետների տպագրություն, ֆիլմերի ստեղծում, ռեպորտաժներ, մասնակցություն հաղորդաշարերի, Ֆորում	Սպառողները տեղեկացվում են իրենց իրավունքների ու պարտականությունների մասին	Մարտի 1-ից 15-ը	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
12.	Անասնաբույժի օր, բուկլետների տպագրություն, ֆիլմի ստեղծում, ռեպորտաժներ, մասնակցություն հաղորդաշարերի, Ֆորում	Բարձրացվում են անասնաբույժների հետ կապված խնդիրները, հասարակությունը տեղեկացվում է այս մասնագիտության դերի ու նշանակության մասին	Ապրիլի վերջին շաբաթ օրը	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
13.	2020-ը բույսերի պաշտպանության տարի, իրազեկման ակցիաներ՝ բանակումներ, ֆիլմաշարի, բուկլետների ստեղծում, ակտիվ աշխատանք լրատվամիջոցների հետ՝ ռեպորտաժներ, հոդվածներ, հարցազրույցներ, ֆորում	Բարձրացվում են բուսասանիտարիայի հետ կապված խնդիրները, հասարակությունը տեղեկացվում է բույսերի պաշտպանության մասին, դառնում ավելի պատասխանատու, խոսվում է դրանց նշանակության մասին	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին, բուսասանիտարիայի տեսչություն,

				մարզային տարածքային կենտրոններ
14.	Պայքար հակամանրէային ռեզիստենտականություն դեմ, Բուկլետի տպագրություն, ֆիլմի ստեղծում, ռեպորտաժներ, մասնակցություն հաղորդաշարերի, խորհրդաժողով	Հասարակությունը տեղեկացվում է համանրէային միջոցների չարաշահման ու դրա հետ կապված խնդիրների հետ	Նոյեմբերի վերջին շաբաթը	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին, ՍԱՏՄ մասնագետներ
15.	Հանդիպումներ դպրոցներում և ԲՈՒՀ-երում՝ ՍԱՏՄ գործունեությունը թեմայով, սեմինարների կազմակերպում, բուկլետների, էջանիշերի տպագրություն	Բարձրացվում է Երիտասարդության շրջանում պատասխանատվության ու քաղաքացիական կեցվածքի դաստիարակման խնդիր	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
16.	Տեսչական մարմնի ղեկավար անձնակազմի ներկայացում հարցազրույցներ, մասնակցություն հաղորդաշարերի, ուղիղ եթերների կազմակերպում	Սերտացվում է կապը ԶԼՄ-ների հետ, հասարակությունը հնարավորություն է ստանում առաջին աղբյուրից ստանալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
17.	Ոլորտում գործունեություն ծավալող ՀԿ-ների հետ համագործակցություն (ՍԱՏՄ ղեկավարին կից հասարակական խորհուրդ), հանդիպումներ, համատեղ միջոցառումներ	Վեր են հանվում հասարակությանը հուզող խնդիրները և համատեղ լուծումներ են առաջարկվում	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին
18.	Ոլորտին առնչվող մեդիանյութերի հավաքագրում, մամուլի հաղորդագրությունների պատրաստում, տարածում	Ամփոփվում է կառույցի մասին հանրային կարծիքը, բարձրացվում է հասրակության տեղեկացվածությունը, նպաստում է կառույցի հաշվետվողականությանը	Տարվա ընթացքում	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին